

ἡ μακάρια, — τὸν πόνο σας, ὦ ἀποτυχημένοι! Τοὺς ἀποτυχημένους λαχταρᾷ κάθε αἰώνια χαρά.

Γιατὶ κάθε χαρὰ θέλει τὸν ἐαυτὸ τῆς, θέλει καὶ τὸν πόνο τῆς καρδιάς! ὦ εὐτυχία! ὦ πόνε! ὦ, σπάσε, καρδιά! ὦ ἀνώτεροι ἄνθρωποι, διδαχτῆτε το, ἀλήθεια πὼς κάθε χαρὰ θέλει αἰωνιότητα.

— Ἡ χαρὰ θέλει τὴν αἰωνιότητα δλων τῶν πραγμάτων, βαθιά, βαθιὰν αἰωνιότητα θέλει!

12

ΜΑΘΑΤΕ τώρα πιά τὸ τραγούδι μου; Μαντέψατε τί θέλει; Ἔ, λοιπόν, ἐμπρός! ὦ ἀνώτεροι ἄνθρωποι, τραγουδήσατέ μου, λοιπόν, τὸ τραγούδι μου ὅλοι ἕναν γῦρο!

Τραγουδήσατέ μου τώρα τὸ τραγούδι μου ποὺ τ' ὀνομά του εἶναι «Ἄλλη μιὰ φορά», καὶ ποὺ τὸ νόημά του εἶναι «εἰς τὸν αἶωνα τῶν αἰώνων!» — τραγουδήσατε, ὦ ἀνώτεροι ἄνθρωποι, ἕνα γῦρο ὅλοι, τὸ τραγούδι μου!

ὦ ἄνθρωπε! Ἔχε τὸ νοῦ σου!

Τὰ βαθιά μεσάνυχτα τί λένε;

«Κοιμόμεν, κοιμόμεν....»

«Ἐχὼ ἀπὸ βαθὺ ὄνειρο ξυπνήσει: —

«Βοθὺς εἶναι ὁ κόσμος,

«πὶὸ βοθὺς ἀπ' ὅσο ἔκρινε ἡ μέρα.

«Ἡ ὀδύνη του βαθιά ἔναι....»

«ἡ χαρὰ — πὶὸ βαθιά ἀπὸ τῆς καρδιάς τὸν πόνο:

«Ἡ ὀδύνη λέει: ἀφανίσου!

«Πλὴν αἰωνιότητα κάθε χαρὰ θέλει....»

«...Βαθιά, βαθιὰν αἰωνιότητα θέλει!»

ΤΟ ΣΗΜΑΔΙ

ΤΟ ΠΡΩ·Ι·, ὅμως, ὕστερα ἀπὸ κείνη τὴ νύχτα, ὁ Ζαρατούστρα πήδησε ἀπὸ τὸ στρώμα του, ἔζωσε τὰ νεφρά του καὶ βγήκε ἔξω ἀπὸ τὴ σπηλιά του, λάμποντας καὶ δυνατός, σὰν ἕνας πρωῒνος ἥλιος, ποὺ βγαίνει ἀπὸ σκοτεινὸ βουνό.

«ὦ μεγάλο ἄστρο, εἶπε, ὅπως εἶχε πεῖ κ' ἕναν ἄλλον καιρό, ὦ βαθὶ μάτι τῆς εὐτυχίας, τί θὰ γινόταν ἡ εὐτυχία σου ἂν δὲν εἶχες αὐτοὺς ποὺ φωτίζεις;

Κι ἂν ἔμεναν στὰ δωμάτιά τους, ἐνῶ ἐσὺ ἔχεις κιόλας ξυπνήσει κ' ἔρχεσαι καὶ ὀδωρίζεις καὶ μοιράζεις: πόσο θὰ ὀργιζόταν ἡ περήφανη ντροπὴ σου!

Ἔ, λοιπόν! οἱ ἀνώτεροι ἄνθρωποι κοιμούνται ἄκεμα, ἐνῶ ἐγὼ ἔχω ξυπνήσει: δὲν εἶναι αὐτοὶ οἱ ἀληθινοὶ συνοδοιπόροι μου! Δὲν εἶναι οὗτοὶ ποὺ περιμένω ἐδῶ, στὰ βουνά μου.

Θέλω νὰ πάω στὸ ἔργο μου, στὴ μέρα μου: αὐτοί, ὅμως, δὲν

καταλαβαίνουν ποιά είναι τὰ σημόδια τοῦ πρωϊοῦ μου — δὲν εἶναι ἐγερτήριο κάλεσμα γιὰ δαύτους.

Κοιμούνται ἀκόμα μέσα στὴ σπηλιά μου, τ' ὄνειρό τους πίνει ἀκόμα ἀπὸ τὰ μεθυσμένα μου τραγούδια. Μὰ τὸ αὐτὶ πού μ' ἐ ἀκούει, — τὸ αὐτὶ π ο ὐ ἀ κ ο ὐ ε ι δὲν εἶναι ἀνάμεσα στ' ἄλλα μέλη τους.»

— Αὐτὰ εἶπε ὁ Ζαρατούστρα στὴν καρδιά του, ὅταν ἀνάτειλε ὁ ἥλιος: τότε κοίταξε ἐρωτηματικά πρὸς τὰ ὕψη, γιὰτὶ ἔκουσε ἀπὸ πάνω του τὴ διαπεραστικὴ φωνὴ τοῦ ἀετοῦ του. «Ἐμπρός, λοιπόν, φώναξε ἀπάνω σ' αὐτό, ἔτσι μοῦ ἀρέσει καὶ μοῦ ταιριάζει. Τὰ ζῶα μου εἶναι ξύπνητὰ γιὰτὶ κ' ἐγὼ ξύπνησα.

Ὁ ἀετός μου ξύπνησε καὶ τιμᾶ, ὅπως ἐγώ, τὸν ἥλιο. Μὲ νύχια ἀετοῦ ἀρπάζει τὸ καινούργιο φῶς. Εἴσαστε τ' ἀληθινὰ ζῶα μου· σὰς ἀγαπῶ.

Μοῦ λείπουν, ὅμως, ἀκόμα οἱ ἀληθινοὶ μου ἄνθρωποι!» —

ΕΤΣΙ μίλησεν ὁ Ζαρατούστρα: τότε, ὅμως, ἔγινε ν' ἀκούσει ξαφνικὰ σὰν ἀναρίθμητα πουλιὰ πού μυρμήκιαζαν καὶ πετούσανε γύρω του, — μὰ τὸ βόμβισμα τόσο πολλῶν φτερῶν καὶ ὁ συνωστισμὸς γύρω ἀπὸ τὸ κεφάλι του ἦταν τόσο μεγάλος, πού ἔκλεισε τὰ μάτια του. Κι ἀληθινὰ, σὰ νὰ εἶχε πέσει ἕνα σύννεφο πάνω του, ἕνα σύννεφο σάμπως ἀπὸ βέλη, πού ρίχνονται πάνω σ' ἕναν νεὸ ἐχθρό. Μὰ, γιὰ δὲς, αὐτὸ 'ταν ἕνα σύννεφο τῆς ἀγάπης, καὶ πάνω ἀπὸ ἕναν νεὸ φίλο.

«Τί μοῦ συμβαίνει;» σκέφτηκεν ὁ Ζαρατούστρα στὴν ἀπορημένη καρδιά του κι ἀφέθηκε ὄργα νὰ καθήσει πάνω στὴ μεγάλη πέτρα πού βρισκότανε πλάϊ στὴν ἔξοδο τῆς σπηλιάς του. Μὰ, ἐνῶ ἀπόκρουε μὲ τὰ χέρια του καὶ πάνω του καὶ κάτω του τὰ τρυφερὰ πουλιὰ, γιὰ δὲς, τοῦ συνέβηκε κάτι πὸ παράξενο ἀκόμα: ἄγγιξε ἀπρόσμενα πάνω σὲ μιὰ πυκνὴ, ζεστὴ χαίτη· τὴν ἴδιαν, ὅμως, στιγμὴν ἀντήχησε μπροστά του ἕνας βρηχυθμός, — ἕνα μακρὺ, ἀπαλὸ λιονταρίσιο μούγγρισμα.

«Τὸ σημάδι ἔρχεται», εἶπεν ὁ Ζαρατούστρα, κ' ἡ καρδιά του ἄλλαξε. Κι ἀληθινὰ, ὅταν ἀποδισφώτισε μπροστά του, ἕνα κίτρινο τεράστιο ζῶο ἦτανε πλαγιασμένο στὰ πόδια του κ' ἔτριξε τὸ κεφάλι του στὰ γόνατά του καὶ δὲν ἤθελε νὰ τ' ἐν παρατήσει, ἀπὸ τὴν ἀγάπη του, κ' ἔκανε σὰν ἕνα σκυλὶ πού ξαναβρίσκει τὸν παλιό του ἀφέντη. Τὰ περιστέρια, ὅμως, δὲν πήγαιναν πίσω στὴν ἀγάπη τους, τὴν γιομάτη ζῆλο, καθὼς τοῦ λιονταριοῦ. Καὶ κάθε φορὰ πού ἕνα περιστέρι περνοῦσε ξυστὰ πάνω ἀπὸ τὴ μύτη τοῦ λιονταριοῦ, τὸ λιοντάρι τίναζε τὸ κεφάλι του κι ἀπορούσε καὶ γελοῦσε γι' αὐτό.

Σ' ὅλα αὐτὰ ὁ Ζαρατούστρα δὲν εἶπε παρὰ ἕναν λόγο μόνο: «Τὰ παιδιὰ μου· εἶναι κοντὰ, τὰ παιδιὰ μου» — ὕστερα σῶπασε ὀλότελα. Μὰ ἡ καρδιά του εἶχε λυτρωθεῖ κι ἀπὸ τὰ μάτια του ἀνάβρυζαν στάλα-στάλα τὰ δάκρυα καὶ στάλαζαν

κ' ἔπεφταν πάνω στὰ χέρια του. Καὶ δὲν πρόσεχε τίποτα πιά, καὶ καθότανε ἐκεῖ ἀκίνητος δίχως πιά νὰ κάνει καμιά προσπάθεια ν' ἀπομακρύνει τὰ ζωντανὰ ὀπὸ κοντά του. Τότε τὰ περιστέρια ἄρχισαν νὰ φτερουγᾶνε ἐδῶ, νὰ φτερουγᾶνε ἐκεῖ καὶ καθίζανε πάνω στοὺς ὤμους του καὶ χαϊδεύανε τ' ἄσπρα του μαλλιά καὶ δὲν ἔλεγαν νὰ κουραστοῦν ἀπὸ τὶς τρυφερότητες καὶ τὴν εὐφροσύνη τους. Πλὴν τὸ δυνατὸ λιοντόρι ἔγλυφε ὀλοένα τὰ δάκρυα ποὺ πέφτανε πάνω στὰ χέρια τοῦ Ζαρατούστρα καὶ μούγκριζε καὶ μηκόταν καὶ ρουθούνιζε δειλὰ γι' αὐτό. Τέτοια ἦτανε τὰ φερσίματα ἐκείνων τῶν ζώων. —

Ἔοια τοῦτα κρατήσανε ἀρκετὴ ὥρα, μπορεῖ ὅμως καὶ λίγη: γιατί, γιὰ νὰ μιλοῦμε σωστά, κάτι τέτοια πράγματα δὲν ἔχουνε καθόλου χρόνο πάνω στὴ γῆ —. Στὸ μεταξύ, ὅμως, εἶχανε ξυπνήσει κ' οἱ ἀνώτεροι ἄνθρωποι μέσα στὴ σπηλιὰ τοῦ Ζαρατούστρα κ' ἔμπαιναν ὁ ἕνας πίσω ἀπὸ τὸν ἄλλο σὲ μιὰ γραμμὴ γιὰ νὰ πᾶνε στὸν Ζαρατούστρα καὶ νὰ τοῦ προσφέρουνε τὸν πρωτό τους χαιρετισμό: γιατί, ὅταν ξύπνησαν, ἀνακάλυψαν πὼς δὲ θρискότανε πιά ἀνάμεσά τους. Μὰ ὅταν φτάσανε στὴν ἔμπασιὰ τῆς σπηλιᾶς κι ὁ θόρυβος τῶν βημάτων τους μπῆκε μπροστά τους, τὸ λιοντόρι τρούλλωσε τρομερὰ τ' σῦτιά του, ἔφυγε ξαφνικὰ ἀπὸ τὸν Ζαρατούστρα καὶ πήδηξε, ἄγριο καὶ μουγγρίζοντας, κατὰ τὴν ἔμπασιὰ τῆς σπηλιᾶς. Μὰ οἱ ἀνώτεροι ἄνθρωποι, ὅταν τὸ ἀκούσανε νὰ βρουχιέται, φωνάξαν ὅλοι τους, σάμπως μ' ἕνα στόμα, καὶ κάμανε πίσω κ' ἐξαφανίστηκαν ὥσπου νὰ πεῖς κίμινο.

Ὁ Ζαρατούστρα ὁ ἴδιος, ὅμως, ξεκουφασμένος κι ἀφηρημένος, σηκώθηκε ἀπὸ κεῖ ποὺ καθότανε, κοίταξε γύρω του, στάθηκε ξαφνιασμένος ἐκεῖ, ρώτησε τὴν καρδιά του, σκέφτηκε καὶ ἦτανε μόνος. «Μὰ τί ἄκουσα, ἀλήθεια; εἶπε στὸ τέλος σιγά, τί μοῦ συνέθηκε τώρα δά;»

Καὶ ξαφνικὰ θυμήθηκε καὶ μέσα σὲ μιὰ στιγμή κατάλαβε τί ἔχε σταθεῖ ἀπὸ τὰ χτῆς ὡς τὰ σήμερα. «Ἐδῶ ἔναι, ἀλήθεια, ἡ πέτρα, εἶπε καὶ χαϊδεψε τὰ γένια του, ποὺ πάνω τῆς κάθησα ἔχτῆς τὸ πρωῖ· καὶ δῶ μὲ πλησίασε ὁ προφήτης κ' ἐδῶ ἄκουσα στὴν ἀρχὴ τὴν κραυγὴ, ποὺ τώρα δά ἄκουσα: τὴ μεγάλη κρουγὴ τῆς ἀπελπισίας.

Ἔο ἀνώτεροι ἄνθρωποι, τὴν ἀπελπισία σας, ἀλήθεια, μοῦ εἶχε προφητέψει χτῆς τὸ πρωῖ ἐκεῖνος ὁ γέρο προφήτης, —

— πρὸς τὴν ἀπελπισία σας ἤθελε νὰ μὲ παραπλανήσει καὶ νὰ μὲ βάλει σὲ πειρασμό: ὦ Ζαρατούστρα, μοῦ εἶπε, ἔρχομαι γιὰ νὰ σὲ παρασύρω στὸ τελευταῖο σου ἀμάρτημα.

Στὸ τελευταῖο μου ἀμάρτημα; φώναξεν ὁ Ζαρατούστρα καὶ γέλασε ὀργισμένα γιὰ τὰ ἴδια του τὰ λόγια: τί νὰ μοῦ ἀπόμεινε, ἀλήθεια, γιὰ τελευταῖο μου ἀμάρτημα;»

— Καὶ γιὰ μιὰν ἀκόμη φορὰ ὁ Ζαρατούστρα δυθίστηκε μέσα του καὶ κάθησε πάλι πάνω στὴ μεγάλη πέτρα καὶ συλλογίστηκε. Ξαφνικὰ ἀναπήδησε, —

«Ἡ συμπόνια! Ἡ συμπόνια γιὰ τὸν ἀνώτερο ἄνθρωπο! φώναξε κ' ἡ ὄψη του ἄλλαξε κ' ἔγινε χαλκός. Ἔ, λοιπόν! Αὐτὸ — πέρασε!

Τί σημασία ἔχουν ὁ πόνος μου καὶ ἡ συμπόνια μου!
Πασκίζω γιὰ τὴν εὐτυχία μήπως; Γιὰ τὸ ἔργο μου πασκίζω!

Μὲ τὸ καλὸ, λοιπόν! Τὸ λιοντάρι ἦρθε, τὰ παιδιὰ μου εἶναι κοντά, ὁ Ζαρατούστρα ὠρίμασε, ἡ ὥρα μου ἔφτασε: —

Τοῦτο δῶ εἶναι τὸ πρωτὶ μου, ἡ μέρα μου ἀρχίζει: Ἐλα πιά, ἔλα, ὦ Μεγάλο Μεσημέρι!» —

Ἔτσι μίλησεν ὁ Ζαρατούστρα κ' ἐγκατάλειψε τὴ σπηλιά του λάμποντας καὶ δυνατός, σὺν ἑνῶς πρωϊνὸς ἡλίου, ποὺ ἔρχεται ἀπὸ σκοτεινὰ βουνά.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΘΑΝΑΣΣΑΚΗΣ

ΕΠΙΜΕΤΡΟ Α΄

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΑΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΖΑΡΑΤΟΥΣΤΡΑ

Η ΧΑΛΚΙΝΗ ΣΙΩΠΗ

1

Πέντε αὐτιά — καὶ μέσα τους κανένας ἦχος!
Βουδὸς ἔγινε ὁ κόσμος...

Μὲ τὸ αὐτὶ τῆς περιέργειάς μου ἀκρουμαζόμεν:
πέντε φορές τὸ ἀγκίστρι μου ἔρριξα μακριά μου,
πέντε φορές δὲν ἔπιασα κανένα ψάρι. —
Ἄκρουμαζόμεν, — ἀπάντηση τὸ δίχτυ μου
δὲν τὸ τσιμπούσε.
Μὲ τὸ αὐτὶ ἀκρουμαζόμεν τοῦ ἔρωτά μου.

2

Πέρα ἀπὸ τὸν Βορρά, πέρα ἀπ' τοὺς πάγους,
πέρα ἀπ' τὸ σήμερα, πέραν τοῦ θανάτου,
παρამερισμένη
ἡ εὐτυχία μας, ἡ ζωὴ μας!
Οὔτε στὴ γῆ,
μήτε στὸ νερὸ ἀκόμα
μπορεῖς, τὸν δρόμο
πρὸς τοὺς Ὑπερβορείους νὰ θρεῖς:
γιὰ μᾶς ἔτσι προφήτεψε ἓνα σοφὸ στόμα.

3

Τὰ ὕψη τὰ ἔχω συνηθίσει
τόσο, πού πιά δὲ μὲ τραβοῦνε.
Ψηλὰ τὰ μάτια δὲ σηκώνω·
εἶμαι ἓνας πού χαμηλοβλέπει,
ἓνας, πού πρέπει νὰ εὐλογήσει:
οἱ εὐλογοῦν χαμηλὰ βλέπουν....

4

Ὅλα τὰ ἔδωσα, ὅ,τι εἶχα,
χτήματα κι ἀγαθὰ:
δὲν μοῦ ἔμεινε παρὰ
ἔσύ, ὦ μεγάλη ἐλπίδα!

5

Ἐρείπια ἀστεριῶν:
μ' αὐτὰ τὰ ἐρείπια ἔχτισα ἕναν κόσμο.

6

ᾠ εὐτυχία μου τοῦ Ὑπερπέραν!
Ὅ,τι ἡ εὐτυχία μου σήμερα εἶναι
ρίχνει στὸ φῶς τῆς Ἰσκιους.

7

Αὐτὸ τὸ ἴλαρὸ βάθος!
Ὅ,τι ἀστέρι λεγόταν,
ἔχει γίνει ἕνα στίγμα

8

Ὅχι πῶς ἔχεις τὰ εἰδῶλα γκρεμίζει:
πῶς τὸν εἰδωλολάτρη γκρέμισες ἐντός σου,
νά τὸ θάρρος σου ποιό 'ταν.

9

Οἱ μεγάλοι ἄντρες πᾶν λοξὰ καὶ τὰ ποτάμια,
λοξὰ, μὰ στὸν σκοπὸ τους:
τὸ μεγαλύτερο θάρρος τους εἶναι
πῶς δὲν τρομάζουν μπρὸς στοὺς λοξοὺς δρόμους

10

Αὐτὴ 'ναι τώρα ἡ θέλησή μου:
κι ἀφότου ἡ θέλησή μου αὐτὴ 'ναι,
δλα μου πᾶνε κατ' εὐχὴν. —
'Ἡ τελευταία σοφία μου ἦταν τούτη:
ἤθελα αὐτὸ ποὺ πρέπει:
καὶ δίασα κάθε «πρέπει», ὥστε ἀπὸ τότε
κανένα «πρέπει» πιά γιὰ μένα δὲν ὑπάρχει...

11

Τί γίνεται; Ἡ θάλασσα πέφτει;
Ὅχι, ἡ στεριά μου μεγαλώνει!
Μιά φλόγα νέα τὴν ἀνυψώνει!

12

ᾠ κύματα, ὦ παραξενιὰ γιομάτα,
ποὺ μουρμουρίζετε ὀργισμένα, —
μὲ μένα εἶστε ὀργισμένα;

Με τὸ κουπί μου, στὸ κεφάλι
τὴν τρέλλα σας χτυπῶ.
Τὴ δάρκα τούτη, —
μὰ ἐσεῖς πρὸς τὴν ἀθανασία τὴν ὀδηγεῖτε!

13

Ἡ σοφία μου μετὸν ἥλιο συγκρινόταν:
ἤθελα νὰ ἴμουν ἡ χαρὰ του,
μὰ τὸν ἔχω θαμπώσει:
τῆς σοφίας μου ὁ ἥλιος, ἀπὸ τούτες
τὶς νυχτερίδες
ἔβγαλε τὰ μάτια..

14

Τὸ σύννεφο τῆς θύελλας ἀκόμη βουίζει
πλὴν κρέμεται ἤδη
μαρμαίροντας, ἤρεμο, βαρῦ,
τοῦ Ζαρατούστρα πλούτος πάνω ἀπ' τὰ χωράφια

15

Πνοὴ πνέει ξένη καὶ μετὸ ὑγραίνει:
εἶμαι καθρέφτης ποὺ θὰ θαμπώσει ἔτσι;

16

Στὸ συνωστισμό ὀφείλεις νὰ γυρίσεις:
ἰσιώνεις καὶ σκληραίνεις στὸν συνωστισμό.
Ἡ μοναξιά μαλακώνει....
ἢ μοναξιά διαφθείρει...

17

Νὰ ἐξαπατᾷς —
στὸν πόλεμο αὐτὸ εἶναι δλο.
Τῆς ἀλεπούς τὸ δέρμα,
ὁ πιὸ σκληρὸς θώρακάς μου εἶναι.

18

Ὡς καὶ λύκος ἀκόμη ἦρθε γιὰ μάρτυράς μου,
εἶπε: ἐκὶ ἀπὸ τοὺς λύκους ἐμᾶς πιὸ καλὰ ἀκόμη αὐρλιάζεις.»

19

Ἄν σὰς ἀγαπῶ, τάχα;...
Ἔτσι ὡς ὁ καρδαμύνης τὸ ἄλογό του:
γιατὶ τὸν ὀδηγεῖ πρὸς τὸν σκοπὸ του.

20

Ὅ,τι κακὴς δὲν ἔχει,
 μὰ τὸ ἔχει ἀνάγκη, ὀφείλει
 νὰ τὸ ἀρπάξει: ὅπως ἔχω
 τὴν καλὴ μου συνείδηση πάρει.

21

Ἡ ἀλήθεια —
 μιὰ γυναίκα, τίποτα πιὸ καλό:
 ἐπίβουλη στὴ ντροπαλότητά της:
 Τί πιὸ πολὺ θὰ προτιμοῦσε,
 δὲ θέλει νὰ τὸ ξέρει,
 τὸ κρύβει ἀπὸ τὸ δάχτυλό της πίσω...
 Σὲ τί ὑποκύπτει; Στὴ βία μόνο!
 Λοιπὸν, διάζετε τὴν,
 ὦ οἱ πιὸ σοφοί, καὶ σκληροὶ νὰ εἴστε!
 Νὰ τὴν διάζετε πρέπει,
 τὴν ντροπαλὴν ἀλήθεια...
 Γιὰ τὴν εὐτυχία της ἔχει
 τὸν βιασμὸν ἀνάγκη —
 — μιὰ γυναίκα εἶναι, τίποτα πιὸ καλό ὄχι!

22

Νὰ ποὺ στέκουν ἐδῶ,
 οἱ γρανιτένιες γάτες οἱ βαριές,
 οἱ ἀξίες τῶν πρωτόγονων καιρῶν:
 ἄχ! πῶς νὰ τὶς γκρεμίσεις, λοιπὸν, θές;

23

Εὐπροσήμερος ἀπέναντι σ' ἄνθρωπο καὶ τύχη,
 μιὰ κηλίδα τοῦ ἡλίου
 σὲ χειμωνιάτικες πλαγιές.

24

Μάντεψε, τῶν αἰνιγμάτων φίλε:
 ποῦ θρίσκειται τώρα ἡ ἀρετὴ μου;
 Ἐφυγε τρέχοντας μακριὰ μου,
 τὴν δολιότητα ἐφοδήθη
 τῶν ἀγκιστριῶν καὶ τῶν διχτυῶν μου.

25

Ὁ οἶχτος του εἶναι σκληρός,
 τὸ ἐρωτικό του ἀγκάλιασμα συντρίβει:
 μὴ δίνεις σ' ἕναν γίγαντα τὸ χέρι!

26

Λέτε ότι είναι ο Θεός σας,
 ένας Θεός τῆς ἀγάπης;
 Ἡ τύψη, τότε, ἡ τύψη,
 τοῦ Θεοῦ ἓνα δάγκωμα εἶναι,
 δάγκωμα τῆς ἀγάπης;

27

Ἡ σκέψη μου, ζεστή ἀκόμα,
 ρευστή, σκοτεινή, λάβα·
 μὰ κάθε λάβα χτίζει
 γύρω τῆς ἓνα τεῖχος,
 κάθε σκέψη, στο τέλος,
 πνίγεται ἀπὸ τοὺς «νόμους».

28

Νέα φωνὴ πιά ὅταν δὲ μιλοῦσε,
 κάνατε ἀπὸ παλιές λέξεις
 ἓνα νόμο:
 ὅπου παγώνει ἡ ζωὴ, ὑψώνεται ὁ νόμος.

29

Ὅ,τι κατοικεῖ γύρωθὲ σας,
 γοργὰ θὰ κατοικήσει ἐντὸς σας:
 κι ἀπὸ κοντὰ ἔρχεται ἡ συνήθεια
 ὅπου καιρὸν πολὺ καθήσεις,
 ἐκεῖ γεννιοῦνται τὰ ἦθη.

30

Εἶσαι δυνατός;
 δυνατὸς σὰν γαῖδαρος, σὰν Θεὸς δυνατός;
 Εἶσαι περήφανος;
 περήφανος ἀρκετὰ, ποὺ νὰ μὴ ντρέπεσαι γιὰ τὴ ματαιοδοξία σου;

31

Κοίτα μακρὰ! πίσω μὴν κοιτάξεις!
 θὰ βουλιάξεις
 ἂν πάντα ὡς τὰ βάθη τῶν πραγμάτων πηγαίνεις.

32

Μὴ μοῦ ὀργίζεστε, ποὺ μὲ πῆρεν ὁ ὕπνος:
 εἶχα κουραστεῖ μόνο, δὲν εἶχα πεθάνει.
 Ἄσκημα ἤχοῦσεν ἡ φωνή μου;
 Μὰ ροχαλιτὰ καὶ ρουθουνιάσματα μόνοι

ήταν: ή μουσική ενός κουρασμένου,
κι όχι ένα καλωσόρισμα του θανάτου.

33

Τὸ ὕψιστο τοῦτο ἐμπόδιο,
τῶν σκέψεων τῆ σκέψη τούτη,
ποιός, τάχα, τὴν δημιούργησε;
Ἡ ἴδια ή ζωή δημιούργησε
τὸ ἐμπόδιο τὸ ὕψιστό της:
πάνω ἀπ' τὴν ἴδια της τὴν σκέψη
πηδᾶ πιά τώρα.

34

Ἄνεβαινετε,
εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἀνεβαινετε,
ὦ ὑπέροχοι ἄνθρωποι;
Δὲν εἶστε, μὲ τὸ συμπάθειο,
τῆς μπάλλας ὁμοιοι, πρὸς τὸ Ἄνω πιεσμένοι
—ἀπ' ὅ,τι κατώτερο ἔχετε ἐντὸς σας;...
Τὸν ἑαυτὸ σας δὲ φεύγετε, ὦ Ἄνεβαινοντες;

35

Στὴν ἀβυσσο ρίξε ὅ,τι βαρὺ ἔχεις!
Ἄνθρωπε, ξέχνα! Ἄνθρωπε, ξέχνα!
Θεῖα εἶναι τῆς λησμονιάς ή Τέχνη!
Θέλεις νά πετάξεις;
Θέλεις νά γίνεις οἱ οἰκέιος τοῦ Ὑψους;
Στὴ θάλασσα ὅ,τι πιὸ βαρὺ ἔχεις ρίξε!
Ἐδῶ ἔναι ή θάλασσα, στὴ θάλασσα ρίξου!
Θεῖα εἶναι τῆς λησμονιάς ή Τέχνη!

36

Τὸν ριψοκίνδυνο
φυλάξου μὴν προειδοποιήσεις!
Μόνο γιὰ τὴν προειδοποίησή σου
θὰ τρέξει σ' ὄλες τὶς ἀβύσσους.

37

Ποῦ πῆγε; Ποιός ξέρει!
Μὰ βέβαιον εἶναι ὅτι ἔχει δύσει.
Στὸ ἔρημο διάστημα ἔσθησε ἓνα ἀστέρι:
τὸ διάστημα ἐρημώθη τώρα...

38

Γιατί ἀραγε ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ ἐγκρεμίστη;
τί τὸν παραπλάνησε τάχα;

Ὁ οἶχτος γιὰ κάθε τι ποὺ χαμηλά 'ταν
τὸν παραπλάνησεν: ἐκεῖ κείτεται τώρα
συντριμμένος, ἀχρηστος, ψυχρός. —

39

Κιόλας γυρίζει ἀπροσδόκητα στὸν ἑαυτό του,
κουράστηκε κιόλας,
κιόλας τοὺς δρόμους ἀπ' ὅπου πέρασε, γυρεύει —
κι ὡστόσο, τώρα στερνὰ ἀκόμα,
κάθε τι ἀπαραβίαστον ἀγαποῦσε!

40

Κρυφὰ ἀπὸ τὴ φλόγα του ρεύει,
ὄχι γιὰ τὴν πίστη του, ἀλλὰ
μᾶλλον γιατί δὲν εὔρισκε πιά
τὸ θάρρος σὲ τίποτα νὰ μὴ πιστεύει.

41

Μόνο αὐτὸ σώζει ἀπὸ τὸν πόνο —
διάλεξε τώρα:
τὸν γρήγορο θάνατο
ἢ τὴν πολύχρονη ἀγάπη.

42

Μικροὶ ἄνθρωποι,
ἐμπιστοὶ, εἰλικρινεῖς,
μὰ χαμηλές πόρτες:
δὲν τίς περνᾶ παρὰ τὸ Χαμηλὸ μονάχα!

43

Θές νὰ τοὺς πιάσεις;
Πές τους, ὅπως
σὲ παραπλανημένα ἀρνιά:
«Τὸν δρόμο σας, ὦ, τὸν δρόμο σας,
τὸν ἔχετε χάσει!»
'Ακολουθοῦν ἐκεῖνον
ποὺ ἔτσι τοὺς κολακεύει.
«Πῶς; εἴχαμε ἕναν δρόμο;»
συλλογοῦνται κρυφά:
«Φαίνεται, ἀλήθεια, πῶς εἴχαμε ἕναν δρόμο!»

44

Ράθυμα μάτια,
ποὺ ἀγαποῦν σπάνια:

μ' ἂν ἀγαπήσουν, ἀπαιστράπτουν
σὰν μεταλλεῖο χρυσοῦ,
ὅπου ἕνας δράκος φρουρεῖ
τοὺς θησαυροὺς τῆς ἀγάπης...

45

Ἔνα ἀποφασιστικὸ μάτι
καλοκαλυμμένο:
σπάνια φωτεινὸ, —
τιμᾶ αὐτόν, ποὺ γι' αὐτόν ἀνοίγει.

46

Θέλεις νὰ πιᾶσεις ἀγκάθια;
Πεῖρα ἀκριβὰ πληρωμένη
γιὰ τὰ δάχτυλά σου!
Μᾶλλον μαχαίρι δίκοπο νὰ πιᾶσεις!

47

Ἀνήσυχτοι σὰν ἄτια:
μὴ κι ὁ ἴδιος μας ὁ ἴσκιος δὲν διστάζει
γιὰ τὸ πάνω ἢ τὸ κάτω;
Πρέπει νὰ μᾶς ὀδηγήσουν μὲς στὸν ἥλιο,
πάνω στὸν ἥλιο(...)

48

Ὄταν ὁ μέγας φόβος κυριαρχήσει
τὸν ἐρημίτην, ὅταν ὁ ἐρημίτης
τρέχει καὶ τρέχει δίχως
νὰ ξέρει κι ὁ ἴδιος ποῦ πηγαίνει,
ὅταν ἀνεμικὲς μουγκρίζουν πίσωθὲ του,
ὅταν ἡ ἀστραπὴ σφαδάζει πάνωθὲ του,
ὅταν ἡ σπηλιά του τὸν τρομάζει
μὲ φαντάσματα (...)

49

Εἶσαι τόσο περίεργος; Πόσο;
Μπορεῖς πίσω ἀπὸ τὴ γωνιά νὰ κοιτάξεις;
Γιὰ νὰ δεῖ ἔτσι κανεὶς πρέπει νὰ ἔχει
μάτια καὶ πίσω ἀπ' τὸ κεφάλι ἀκόμα.

50

Κιόλας δυσαρεστεῖται,
ζωηρὰ τεντώνει
τὸν ἀγκῶνα,

ἡ φωνή του ξυνίζει,
τὸ μάτι του κοιτάζει ξυνισμένο (...)

51

«Ἀκόμη κι ὁ καπνὸς σὲ κάτι χρησιμεύει»,
λέει ὁ βεδουῖνος, λέω κι ἐγώ: ὦ
καπνέ, δὲν ἀναγγέλλεις, τάχυ,
σ' αὐτὸν ποὺ εἶναι στὸ δρόμο
τὸ φιλόξενο τζάκι;

52

Ἔνας κουρασμένος ὄξοιπόρος,
ποὺ μὲ σκληρὰ γαυγίσματα ἕνας
σκύλος τὸν ὑποδέχεται....

53

Εἶσαι εὐτραυστος; Τότε
ἀπὸ τὰ παιδικὰ χέρια φυλάξου!
Τὸ παιδί δὲ μπορεῖ νὰ ζήσει
ἂν τίποτα δὲ σπάζει...

54

Σκεφτήκαμε ἀσκημα ὁ ἕνας γιὰ τὸν ἄλλο;...
Μὰς χῶριζεν ἀπόσταση μεγάλη, βλέπεις !
Πλὴν τώρα πιά, σὲ τούτη τὴν μικρότατη καλύβα
φυλακισμένοι ἀπὸ τὴν ἴδια μοῖρα,
πῶς θὰ μπορούσαμε ἐχθροὶ νὰ εἴμαστε ἀκόμα;
Βέβαια ποὺ πρέπει ν' ἀγαπούμε,
ὅταν νὰ δραπετέψουμε δὲν τὸ μπορούμε...

55

Μόνον αὐτὸς ποὺ μπορεῖ νὰ λησμονήσει
μπορεῖ καὶ καλὸς νὰ παραμείνει.
Παιδιὰ ποὺ ἔχουνε μνήμη καὶ θυμούνται
τὴ μομφή, τὴν ἐπίπληξη, τὴν τιμωρία,
κρυψίνοα καὶ μνησίκασα κ' ἐπίβουλά 'ναι...

56

Ἄναμασσοῦν χαλίκια,
μὲ τὴν κοιλιά πεσμένοι
μπρὸς σὲ στρογγυλὰ πραγματάκια
ὄ,τι δὲν πέφτει προσκυνοῦνε, —
αὐτοὶ οἱ στερνοὶ λάτρεις τοῦ Θεοῦ,
οἱ πιστοὶ οἱ στερνοὶ τούτοι!

57

ὦ, αὐτοὶ οἱ ποιητές!
Ἄτια βαρβάτα μεταξύ τους
ποὺ χρεμετίζουν μὲ γουρουνίσιο τρόπο!

58

Σὲ ποιόν ταιριάζει τὸ κάλλος;
Ὅχι στὸν ἄντρα:
κρύβει τὸν ἄντρα τὸ κάλλος, —
πλὴν λίγο ἀξίζει ἓνας κρυμμένος ἄντρας.
Ἄστόλιστος, λοιπὸν, προχώρει...

59

εἴ Αγάπα τὸν ἐχθρό σου,
ἄφησε τὸν ληστή νὰ σὲ ληστέψει»:
ἢ γυναίκα τὸ ἀκούει — καὶ τὸ κάνει.

60

Τὶς μεγάλες σου σκέψεις,
ποὺ ἔρχονται ἀπ' τὴν καρδιά,
κι δλες σου τὶς μικρὲς
— ἔρχονται ἀπ' τὸ κεφάλι —
δὲν τὶς σκέφτηκες ἄσκημα τάχα;

61

Πολὺν καιρὸ κάθησε μέσα στὸ κλουβὶ
αὐτὸς ὁ δραπέτης!
Πολὺν καιρὸ φοβήθηκε ἓναν
ραβδοῦχο!
Τώρα τὸν δρόμο του πάει φοβισμένος:
ὄλα τὸν κάνουν νὰ τρέμει,
ἀκόμα κι ὁ ἴσκιος μιᾶς βέργας
τὸν κάνει νὰ τρέμει.

62

Ρέει γάλα
στὶς ψυχὲς τους· κάτι
πιὸ πολὺ ἀκόμα: τὸ πνεῦμα τους εἶναι
τυρόγαλο!

63

Εἶναι κάβουρες· ἀπέναντί των
συμπάθεια δὲν τρέφω:

ἄν τοὺς πιάσεις, δαγκώνουν,
ἄν τοὺς ἀφήσεις, κάνουν πίσω.

64

Σοφὸς σὲ παλιὰ πράγματα,
μιὰ δουλειὰ νεκροθάφτη,
μιὰ ζωὴ ἀνάμεσα σὲ φέρετρο καὶ περιτρίμματα

65

Ἡ νόησή τους παρανόησή. Ἦναι,
τὸ ἀστεῖο τους ψελλίζει καὶ μωρολογεῖ.

66

Ἄδέκαστος σ' αὐτὸ ἐπιμένει,
πιὸ πολλὴν αἴσθησι τοῦ δίκιου
ἔχοντας στοῦ ἀριστεροῦ ποδιοῦ του
τὸν δάχτυλο, ἀπ' ὅση ἐγὼ ἔχω μέσα
σ' ὄλο μου τὸ κεφάλι. Τέρας
ἀρετῆς, στὰ ὀλόλευκα ντυμένο.

67

Ἀλήθειες, ποὺ ἀκόμα κανένα
χαμόγελο δὲν ἔχει χρυσώσει,
πράσινες καὶ στυφές ἀλήθειες
κι ἀνυπόμονες μὲ τριγυρίζουν.

68

Μιὰ ψυχὴ χιονισμένη
ποὺ τὸν νοτιὰ προτρέπει.

69

Ἐνα σπιθιστὸ καὶ χορευτικὸ ρυάκι
ποὺ τὸ φυλακίζει σκολιὰ
κοίτη ἀπὸ βράχια: σὲ μαῦρες
ἀνάμεσα πέτρες ἀσπαίρει
ἢ ἀδημονία του καὶ λάμπει.

70

«Στὴν κόλαση πάει ποὺ τὸν δρόμο σου παίρνει;»
«Ἔ, λοιπόν, τὸ δράμα πού, στὴν Κόλασή μου, φέρνει,
μὲ καλὰ ρητὰ θὰ πλακοστρώσω.»